

**Аналіз регуляторного впливу
до проєкту наказу Міністерства освіти і науки України «Про внесення
змін до Порядку конкурсного відбору підручників (крім електронних) та
посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та
педагогічних працівників»**

I. Визначення проблеми

Відповідно до статті 4 Закону України «Про освіту» держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (у тому числі електронними), посібниками всіх здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Механізми безоплатного забезпечення здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, підручниками (зокрема електронними та з інтерактивними електронними додатками, аудіосупроводом, у тому числі для дітей з особливими освітніми потребами), визначені Порядком забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 року № 41 (далі – Порядок).

Згідно з пунктами 3 і 4 Порядку, видання підручників (крім електронних) та посібників, а також придбання прав на використання електронних підручників здійснюється за результатами конкурсних відборів, що організовуються Міністерством освіти і науки України, та укладених договорів з особами, яким належать виключні майнові права на такі підручники та посібники.

Наразі конкурсний відбір підручників і посібників регулюється двома окремими нормативно-правовими актами – Порядком конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 21 вересня 2021 року № 1001 (у редакції наказу МОН від 06 лютого 2025 року № 155), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11 листопада 2021 року за № 1483/37105 (далі – Порядок 1), та Порядком проведення конкурсного відбору підручників та посібників для осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти і посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 17 липня 2019 року № 1004, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08 серпня 2019 року за № 884/33855 (далі – Порядок 2).

МОН № 1/11069-26 від 22.05.2026

Підписав: Кузьмичова Надія Юріївна

Сертифікат: 3FAA9288358EC0030400000620F3A00C726DA00

Дійсний: з 14.10.2024 13:35:30 по 14.10.2026 13:35:30

При цьому Порядок 1, що регулює конкурсний відбір підручників і посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників, та Порядок 2 – для осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів професійної освіти мають різні підходи до формування переліку підручників і посібників, у виданні яких за кошти державного бюджету є потреба. Відповідно до Порядку 1 вибір підручників для використання в освітньому процесі здійснюють під час конкурсного відбору педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, а підсумування узагальнених результатів вибору здійснює Конкурсна комісія та надає пропозиції щодо формування переліку підручників / посібників, які можуть видаватися за кошти державного бюджету. Відповідно до Порядку 2 розгляд та оцінювання навчальної літератури здійснюють конкурсні комісії у складі не менше семи фахівців, які формують пропозиції до переліку видань, рекомендованих до друку за кошти державного бюджету. Остаточне рішення щодо друку ухвалює колегія Міністерства освіти і науки України, до складу якої не входять фахівці відповідного профілю, здатні забезпечити фахову оцінку якості навчальної літератури.

Одним із наслідків того, що педагогічні працівники не залучені безпосередньо до вибору підручників і посібників для осіб з особливими освітніми потребами, є невідповідність навчальної літератури потребам учнівства, а також необхідність додаткової адаптації такої навчальної літератури для використання в освітньому процесі. Це підтверджують результати опитування, проведеного у період з 11 по 22 вересня 2025 року Державною установою «Український інститут розвитку освіти» (далі – УІРО) за підтримки Міністерства освіти і науки України з метою дослідження проблемних аспектів забезпечення учнів з особливими освітніми потребами навчальними матеріалами. Зокрема, лише 31 % опитаних учителів вважають, що наявні навчальні матеріали відповідають потребам їхніх учнів, 64 % – що відповідають частково, і 5 % – що не відповідають. Водночас 71 % учителів у спеціальних закладах та 63 % учителів у закладах загальної середньої освіти (у спеціальних класах) зазначають, що постійно адаптують навчальні матеріали відповідно до потреб учнівства. Це свідчить про обмежений вплив педагогічних працівників на вибір навчальних матеріалів, якими вони та їхні учні користуються, і водночас – про необхідність системнішого врахування їхньої професійної позиції у цьому процесі, зокрема шляхом уніфікації процедур відбору підручників для осіб з особливими освітніми потребами до процедур, передбачених для учнів закладів загальної середньої освіти.

Відсутність єдиного нормативно-правового регулювання створює різні умови участі у конкурсі для видавництва та авторів залежно від категорії здобувачів освіти, що не відповідає принципу рівності суб'єктів господарювання перед законом.

Першим кроком до вирішення цієї проблеми стало ухвалення Кабінетом

Міністрів України постанови від 25 лютого 2026 року № 243 «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 року № 41 і від 19 лютого 2020 року № 131», де уніфіковано терміни оголошення потреби і проведення конкурсного відбору підручників для різних категорій здобувачів освіти, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами, запроваджено єдиний підхід до узагальнення інформації про результати конкурсного відбору підручників та посібників, включення підручників (крім електронних) та посібників до переліку підручників / посібників, які можуть видаватися за кошти державного бюджету, їх доставки. Остаточне вирішення проблеми можливе шляхом внесення змін до Порядку 1, із одночасним визнанням таким, що втратив чинність, Порядку 2, що забезпечить створення єдиного механізму конкурсного відбору для всіх категорій здобувачів освіти та педагогічних працівників.

Ще однією проблемою, на вирішення якої спрямований проєкт акта, є неповне врахування результатів вибору підручників, здійсненого закладами освіти під час конкурсного відбору, на етапі формування переліку навчальної літератури, що може друкуватися за кошти державного бюджету. Це призводить до невидання частини підручників, попри наявний запит з боку закладів освіти.

Чинний механізм конкурсного відбору передбачає включення до переліку підручників, що можуть видаватися за кошти державного бюджету, лише тих, які отримали узагальнений результат вибору 40 тисяч або більше. Водночас підручники, що отримали узагальнений результат вибору від 10 до 40 тисяч, можуть бути включені до цього переліку за умови подання видавництвом гарантійного листа щодо покриття різниці між запропонованою вартістю підручника і середньою вартістю, визначеною паспортом відповідної бюджетної програми.

За таких умов до друку та використання в освітньому процесі потрапляють лише ті підручники, що отримали узагальнений результат вибору понад 10 тисяч. Натомість заклади освіти, які обрали підручники з нижчим рівнем підтримки, фактично не забезпечуються ними і змушені використовувати інші видання. Це знижує довіру до процедури вибору підручників, оскільки її результати не завжди реалізуються на практиці.

Ще одним негативним наслідком чинних порогових показників для друку підручників за кошти державного бюджету або на умовах співфінансування є створення бар'єрів для видання нових підручників, які більшою мірою відповідають компетентнісній парадигмі реформи «Нова українська школа».

Більшість педагогічних працівників обирають підручники відомих авторських колективів, навчальні матеріали яких тривалий час використовуються в освітньому процесі. Водночас підручники нових, менш відомих авторських колективів, які пропонують навчальну літературу, зокрема для інтегрованих курсів відповідно до концепції НУШ, за

результатами конкурсного відбору здебільшого не досягають порогового значення у 10 тисяч примірників. Попри те, що такі підручники підготовлені, отримали гриф «Рекомендовано для використання в освітньому процесі» та обрані частиною закладів освіти, вони не включаються до переліку для друку, унаслідок чого заклади освіти отримують іншу навчальну літературу.

Додатковим чинником, що ускладнює подолання встановлених порогових значень, є зменшення контингенту учнів у закладах загальної середньої освіти, що об'єктивно знижує узагальнені результати вибору підручників.

Так, у 2025 році за результатами конкурсного відбору підручників для 8 класу до переліку для друку за кошти державного бюджету або на умовах співфінансування не було включено 21 підручник, попри те, що їх обрали 2608 закладів освіти. Переважно це підручники нових авторських колективів.

З метою врегулювання зазначеної проблеми проектом акта пропонується зменшити пороговий показник узагальненого результату вибору підручників, що можуть видаватися за кошти державного бюджету, з 40 тис. до 20 тис. примірників, а також зменшити нижню межу, за якої допускається включення підручників / посібників до переліку за умови співфінансування видавництвом, — з 10 до 5 тис. примірників.

Реалізація запропонованих змін дасть змогу забезпечити друк більшої кількості підручників, зокрема підготовлених новими авторськими колективами, які не мають високого рівня впізнаваності, однак отримали підтримку закладів освіти. Застосування цієї моделі до результатів конкурсного відбору 2025 року дало б можливість додатково включити до переліку для друку 10 підручників на умовах співфінансування видавництвом.

Беручи до уваги чисельність контингенту учнів з особливими освітніми потребами пропонується здійснювати друк за кошти державного бюджету лише одного підручника/посібника, який отримав найвищий узагальнений результат вибору спеціальними закладами загальної середньої освіти / закладами загальної середньої освіти, у складі яких є спеціальні класи, у яких навчаються такі особи. Порогові показники друку підручників для учнів з особливими освітніми потребами не застосовуються.

Основні групи, на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	–
Держава	+	–
Суб'єкти господарювання,	+	–
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	–

Окреслені проблеми не можуть бути розв'язані в межах чинного нормативно-правового регулювання, оскільки саме діючими актами встановлено механізми конкурсного відбору підручників, порядок формування переліку навчальної літератури, що видається за кошти державного бюджету, а також порогові показники, які визначають можливість їх друку. Наявні підходи до формування такого переліку призводять до неповного врахування результатів вибору підручників закладами освіти та обмежують доступ до видання підручників нових авторських колективів, що свідчить про недосконалість чинного регулювання.

Відповідно до законодавства забезпечення здобувачів освіти підручниками є функцією держави, а визначення процедур і механізмів такого забезпечення належить до повноважень Міністерства освіти і науки України. За таких умов вирішення зазначених проблем не може бути здійснене без внесення змін до чинних нормативно-правових актів. Альтернативні способи, зокрема саморегулювання або ринкові механізми, не можуть бути застосовані, оскільки процес забезпечення підручниками фінансується за кошти державного бюджету та здійснюється виключно в межах встановлених державою процедур.

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю державного регулювання є вдосконалення та уніфікація механізму конкурсного відбору підручників і посібників для різних категорій здобувачів освіти, зокрема осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів професійної освіти, та формування переліку навчальної літератури, що видається за кошти державного бюджету, з метою забезпечення прозорості, об'єктивності та повного врахування потреб здобувачів освіти і педагогічних працівників.

Прийняття запропонованого регуляторного акта дозволить:

забезпечити реалізацію права педагогічних працівників на вільний вибір підручників і посібників, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів професійної та фахової передвищої освіти, що відповідають їхнім потребам;

уніфікувати процедури конкурсного відбору підручників для всіх категорій здобувачів освіти;

забезпечити повніше врахування результатів вибору підручників закладами освіти та їх практичну реалізацію;

розширити вибір навчальної літератури для педагогічних працівників, зокрема за різними методичними підходами;

створити умови для підвищення конкуренції серед авторських колективів і видавництв та підтримки нових авторських колективів;

усунути бар'єри для видання нових підручників, що відповідають компетентнісній парадигмі реформи «Нова українська школа»;

підвищити якість навчальної літератури та забезпечити її відповідність освітнім потребам здобувачів освіти;

підвищити довіру педагогічних працівників до механізмів відбору навчальної літератури.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення встановлених цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	<p>Збереження чинного регулювання.</p> <p>Передбачає існування двох окремих порядків конкурсного відбору підручників (крім електронних) та посібників, відповідно до яких: для здобувачів повної загальної середньої освіти вибір підручників здійснюють педагогічні працівники, для осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів професійної освіти – члени конкурсної комісії.</p> <p>Збереження діючих показників сумарних узагальнених результатів вибору підручників/посібників для включення до переліку підручників/посібників, що видаватимуться за кошти державного бюджету: 40 тис. – для друку за кошти державного бюджету, 10 тис. – на умовах співфінансування видавцем.</p>
Альтернатива 2	<p>Внесення змін до Порядку конкурсного відбору підручників (крім електронних) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників передбачає:</p> <p>запровадження єдиного механізму конкурсного відбору підручників / посібників педагогічними працівниками для здобувачів повної загальної середньої освіти, осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів професійної та фахової передвищої освіти та педагогічних працівників, що сприяє максимальному врахуванню потреб та інтересів учасників освітнього процесу;</p> <p>зменшення показників сумарних узагальнених результатів вибору підручників / посібників, для</p>

	включення до переліку підручників / посібників, що видаватимуться за кошти державного бюджету (20 тис. – для друку за кошти державного бюджету, 5 тис. – на умовах співфінансування видавцем), що, як наслідок, сприятиме більш повному врахуванню результатів вибору підручників / посібників закладами освіти та виданню нових підручників / посібників.
--	--

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Незважаючи на існування різних механізмів конкурсного відбору навчальної літератури, здобувачі повної загальної середньої освіти, особи з особливими освітніми потребами (ООП), здобувачі професійної та фахової передвищої освіти та педагогічні працівники забезпечуються навчальною літературою, однак вона не повною мірою відповідає інтересам та потребам здобувачів освіти, близько 60 % вчителів, що працюють з учнями з ООП додатково адаптують навчальну літературу; нові підручники / посібники, попри вибір педагогічними працівниками, не друкуються та не доставляються до закладів освіти, оскільки встановлені високі показники узагальненого вибору для друку.	У 2026 році Державним бюджетом України передбачено 1859948 грн на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва

Альтернатива 2	<p>Педагогічні працівники, зокрема ті, що працюють з учнями з особливими освітніми потребами, здобувачами професійної та фахової передвищої освіти, на рівні з іншими педагогічними працівниками здійснюють вибір навчальної літератури під час конкурсного відбору, що дає змогу враховувати інтереси та потреби учнів, з якими вони працюють, витратити менше зусиль та часу на адаптацію отриманих підручників / посібників.</p> <p>Зменшення показників вибору підручників / посібників для друку за кошти державного бюджету сприяє тому, що заклади освіти отримують більшу кількість підручників / посібників, обраних під час конкурсного відбору.</p> <p>Надається змога новій навчальній літературі, що відповідає засадам реформи «Нова українська школа», отримати більше шансів на друк та доставлення до закладів освіти, що її обрали.</p> <p>Допуск до друку більшої кількості навчальної літератури збільшує конкуренцію між авторськими колективами та видавництвами, і які наслідок, сприяє підвищенню якості навчальної літератури.</p>	<p>У 2026 році Державним бюджетом України передбачено 1859948 грн на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва</p>
----------------	---	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні. Застосовуються чинні процедури конкурсного відбору підручників/посібників, які є недосконалими. Навчальна література для учнів з особливими освітніми потребами частково відповідає потребам і запитам учасників освітнього процесу.	Витрати для громадян відсутні. Збереження чинного регулювання несе для громадян суттєві непрямі витрати нефінансового характеру: здобувачі освіти з особливими освітніми потребами, продовжуватимуть отримувати навчальну літературу, відібрану за недосконалою процедурою, що не враховує їхніх освітніх потреб у повній мірі. Наслідком є зниження якості та повноти засвоєних знань, навичок і рівня підготовки. Оскільки якість освіти безпосередньо впливає на подальші освітні та професійні можливості здобувачів, такі втрати мають довгостроковий характер.
Альтернатива 2	Запровадження єдиного механізму конкурсного відбору підручників / посібників для всіх категорій здобувачів освіти забезпечить рівність процедур та прозорість прийняття рішень. Таким чином, буде удосконалено процедуру відбору, створено умови для забезпечення здобувачів	Витрати для громадян відсутні. Запровадження змін не покладає на здобувачів освіти, їх батьків або педагогічних працівників жодних додаткових фінансових зобов'язань. Участь педагогічних працівників у процедурі вибору підручників

	<p>освіти та педагогічних працівників більш якісними підручниками / посібниками. Враховуються результати вибору підручників / посібників, здійсненого педагогічними працівниками, під час формування переліку підручників / посібників, що можуть видаватися за кошти державного бюджету.</p>	<p>здійснюється в межах їх трудових функцій і не потребує залучення власних ресурсів. Таким чином, відсутність витрат для громадян за цією альтернативою є обґрунтованою: регулювання спрямоване виключно на вдосконалення процедури конкурсного відбору підручників / посібників для осіб з особливими освітніми потребами та спрощує умови доступу до якісної навчальної літератури, що може видаватися за рахунок державного бюджету.</p>
--	---	--

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Згідно з даними Державної установи «Український інститут розвитку освіти», у 2025 році для участі у конкурсному відборі підручників та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників закладів освіти, у тому числі підручників та посібників для осіб з особливими освітніми потребами, здобувачів професійної та фахової передвищої освіти, 23 суб'єкта господарювання (видавництва) подали комплекти конкурсних матеріалів.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	0	0	19	4	23
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0	0	83	17	100

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Збереження чинного регулювання. Друк 88 назв підручників / посібників ¹ , що за результатами конкурсного відбору 2025 року отримали сумарні узагальнені результати вибору, що передбачають друк за кошти державного бюджету або на умовах співфінансування.	за 1 рік становитимуть: у малих та мікросуб'єктів господарювання становитимуть 92540,50 грн Чинна процедура конкурсного відбору не дозволяє цілісно оцінити майбутнє видання.
Альтернатива 2	Збільшення кількості назв підручників / посібників до 98 ² , що за результатами конкурсного відбору можуть бути надруковані за кошти державного бюджету або на умовах співфінансування. Зменшення порогових показників вибору підручників / посібників, що можуть друкуватися за кошти державного бюджету або на умовах співфінансування, дасть змогу отримати такі вигоди для суб'єктів господарювання (видавництва): розширення доступу до ринку завдяки зменшенню порогових обмежень і повнішому врахуванню вибору закладів освіти, що дозволить більшій кількості підручників / посібників бути надрукованими та використовуватися в освітньому процесі; створення більш рівних конкурентних умов для нових і	за 1 рік становитимуть у малих та мікросуб'єктів господарювання - 92540,50 грн

¹ За даними Державної наукової установи «Інституту модернізації змісту освіти», установи, відповідальної за закупівлю послуг із друку підручників.

² За результатами конкурсного відбору 2025 року.

	<p>менш відомих авторських колективів та видавництв, зниження бар'єрів входу на ринок; розширення сегментів ринку, зокрема у сфері навчальної літератури для осіб з особливими освітніми потребами, а також професійної та фахової передвищої освіти;</p> <p>стимулювання підвищення якості навчальної літератури та впровадження методичних інновацій;</p> <p>підвищення довіри до процедур відбору, що зменшує ризики для видавництв і посилює їхню зацікавленість щодо участі в конкурсах.</p>	
--	---	--

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Здійснити вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Вартість балів визначається за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей, де:

4 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде);

3 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть);

2 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті частково (проблема значно зменшиться, деякі важливі та критичні аспекти проблеми залишаться невирішеними);

1 – цілі прийняття регуляторного акта, які не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	2	Цілі прийняття регуляторного акта, які не

		можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати)
Альтернатива 2	3	Цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою. Запропонований спосіб вирішення зазначеної проблеми є найбільш доцільним, оскільки прийняття запропонованого проекту акта дозволить забезпечити учасників освітнього процесу більш якісними підручниками / посібниками, обраними під час конкурсного відбору. Видавництва отримають змогу друкувати за кошти державного бюджету або на умовах співфінансування більшу кількість підручників / посібників, обраних закладами освіти під час конкурсного відбору.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати, грн (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Вигоди відсутні для всіх груп, на які впливає зазначена проблема. Зокрема, учні з особливими освітніми потребами не забезпечуються навчальною літературою, що повною мірою	У малих та мікросуб'єктів господарювання за 1 рік становитимуть 92540,50 грн	Залишення ситуації, що існує на сьогодні. Для держави: не забезпечується досягнення цілей державної політики у сфері освіти, зокрема

	<p>відповідає їхнім освітнім потребам, а педагогічні працівники змушені здійснювати додаткову адаптацію наявної навчальної літератури у процесі навчання.</p> <p>Частина закладів освіти не отримує підручники / посібники, обрані ними під час конкурсного відбору, що знижує ефективність реалізації результатів такого вибору. Нові авторські колективи мають обмежені можливості для видання розроблених ними підручників / посібників. Водночас держава не в повній мірі забезпечує освітній процес навчальною літературою, яка відповідає підходам реформи «Нова українська школа».</p>	<p>впровадження реформи «Нова українська школа». Зберігається неефективне використання бюджетних коштів через невідповідність навчальної літератури потребам освітнього процесу та обмеження конкуренції серед авторських колективів і видавництв.</p> <p>Для громадян: учні, зокрема з особливими освітніми потребами, не отримують навчальну літературу, що відповідає їхнім потребам, що негативно впливає на якість освіти. Педагогічні працівники змушені витрачати додатковий час на адаптацію матеріалів, що знижує ефективність освітнього процесу.</p> <p>Для суб'єктів господарювання:</p>
--	---	--

			видавництва, особливо малі та мікро, мають обмежені можливості для участі у виданні підручників, що стримує розвиток конкуренції та ринку навчальної літератури. Нові авторські колективи фактично позбавлені доступу до видання власних розробок.
Альтернатива 2	У разі реалізації Альтернативи 2 очікуються такі вигоди: учні з особливими освітніми потребами забезпечуються навчальною літературою, що відповідає їхнім освітнім потребам, а педагогічні працівники спеціальних закладів освіти та спеціальних класів закладів загальної середньої освіти не потребують її системної додаткової адаптації; більшість закладів освіти отримують підручники / посібники, обрані під час конкурсного відбору, що підвищує відповідність навчальної літератури їхнім освітнім запитам;	За 1 рік становитимуть у малих та мікросуб'єктів господарювання – 92540,50 грн. Витрати держави – 1859948 грн на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва. Витрати для громадян не передбачені.	Вирішує проблему. Для держави: забезпечується досягнення цілей державної політики у сфері освіти, зокрема реалізація реформи «Нова українська школа». Підвищується ефективність використання бюджетних коштів за рахунок забезпечення закладів освіти якісною та релевантною навчальною літературою. Удосконалюється правове регулювання процедури

	<p>видавництва отримують розширені можливості для видання підручників / посібників, зокрема підготовлених новими авторськими колективами, за кошти державного бюджету або на умовах співфінансування; держава забезпечує учасників освітнього процесу більш якісною навчальною літературою, що відповідає підходам реформи «Нова українська школа» та потребам осіб з особливими освітніми потребами.</p>		<p>конкурсного відбору. Для громадян: учні, у тому числі з особливими освітніми потребами, отримують навчальну літературу, що відповідає їхнім потребам, що підвищує якість освіти. Педагогічні працівники не потребують додаткової системної адаптації матеріалів, що підвищує ефективність навчального процесу. Для суб'єктів господарювання: розширюються можливості для видавництв, у тому числі малих та мікро, щодо участі у виданні підручників. Посилюється конкуренція, з'являються умови для входу нових авторських колективів на ринок навчальної літератури.</p>
--	---	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Залишення наявної на сьогодні ситуації без змін не забезпечить досягнення цілей.	Вплив зовнішніх факторів на дію регуляторного акта не очікується.
Альтернатива 2	Забезпечення учасників освітнього процесу більш якісною навчальною літературою, шляхом запровадження єдиного механізму конкурсного відбору підручників / посібників для всіх категорій здобувачів освіти, а також зменшення показників сумарного узагальненого результату вибору для включення до переліку підручників / посібників, що видаватимуться за кошти державного бюджету.	Вплив зовнішніх факторів на дію регуляторного акта не очікується.

Ураховуючи вищенаведені позитивні та негативні сторони альтернативних способів досягнення мети, доцільно прийняти запропонований альтернативою 2 регуляторний акт.

Негативних наслідків від прийняття регуляторного акта не очікується.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для вирішення проблем, визначених у розділі першому, та досягнення цілей, визначених у розділі другому цього аналізу регуляторного впливу, проектом акта передбачено механізм розв'язання проблеми шляхом його прийняття.

Проектом акта пропонується затвердити внесення змін до Порядку 1.

Реалізація змін забезпечить запровадження єдиного підходу до конкурсного відбору підручників і посібників для всіх категорій здобувачів освіти, зокрема учнів з особливими освітніми потребами, шляхом надання педагогічним працівникам права самостійного вибору навчальної літератури для використання в освітньому процесі.

Уніфікація процедур конкурсного відбору підручників передбачає проведення відбору підручників та посібників для осіб з особливими освітніми потребами, здобувачі професійної та фахової передвищої освіти, а також посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників з використанням цифрового інформаційно-комунікаційного ресурсу, зокрема програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту».

Також проектом акта пропонується зменшити пороговий показник узагальненого результату вибору підручників / посібників, що можуть видаватися за кошти державного бюджету (з 40 тис. до 20 тис. примірників), а також відповідно зменшити нижню межу, за якої допускається включення підручників / посібників до переліку за умови співфінансування видавництвом (з 10 до 5 тис. примірників).

Для впровадження регуляторного акта Міністерство освіти і науки України спільно з УІРО забезпечили інформування громадськості про процедури і механізми реалізації регуляторного акта шляхом його розміщення на офіційному вебсайті МОН та проведенні зустрічей і консультацій з громадськістю представниками МОН та УІРО.

Для впровадження цього регуляторного акта органи влади мають забезпечити інформування всіх заінтересованих сторін щодо порядку конкурсного відбору підручників (крім електронних) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Ураховуючи, що питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, перевищує 10 %, здійснюється розрахунок витрат за запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Тест малого підприємництва).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта не обмежується у часі, що дасть змогу досягти цілей державного регулювання.

Проект регуляторного акта набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозованими значеннями показників результативності регуляторного акта є:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – додаткових надходжень до загального фонду державного та місцевих бюджетів – 0;

кількість суб'єктів господарювання та фізичних осіб, на яких поширюється дія акта – 23. Дія проекту акта поширюватиметься на фізичних та юридичних осіб, які, у разі їх відповідності вимогам, встановленим у проекті акта, можуть бути учасниками Конкурсу;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та / або фізичних осіб з основних положень регуляторного акта – 100%;

кошти (за 1 рік становитимуть у малих та мікросуб'єктів господарювання – 92540,50 грн), що витратиметься суб'єктами господарювання та / або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта.

Кількісними показниками результативності акта є:

кількість фізичних та юридичних осіб, які володіють виключними майновими правами на використання підручника / посібника, та подають підручники / посібники на Конкурс;

кількість підручників / посібників, що допущені до Конкурсу за результатами розгляду Комісією з прийому комплектів конкурсних матеріалів Конкурсу;

кількість закладів освіти, що надають повну загальну середню освіту, та брали участь у виборі підручників / посібників за їх електронними версіями;

кількість спеціальних закладів освіти, що взяли участь у виборі підручників / посібників за їх електронними версіями;

кількість підручників / посібників, які включені до переліку підручників / посібників, що можуть друкуватись за кошти державного бюджету;

кількість підручників / посібників, виданих за результатами Конкурсу.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта буде здійснюватися у II кварталі 2027 року.

Повторне відстеження планується після набрання чинності регуляторного акта, в результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження – у II кварталі 2028 року.

Періодичне відстеження регуляторного акта здійснюватиметься раз на три роки після проведення повторного відстеження (II квартал 2031 року).

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Виконавець заходів з відстеження результативності – Міністерство освіти і науки України.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватимуться відстеження результативності – статистичний.

До проведення відстеження результативності дії регуляторного акта залучатиметься Державна установа «Український інститут розвитку освіти» та Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти».

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення не врегульованих або проблемних питань, буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Т. в. о. Міністра

Надія КУЗЬМИЧОВА

«___» _____ 2026 р.

ТЕСТ
малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання.

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником у період з жовтня 2025 р. по лютий 2026 р.

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прями (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прями (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Презентація основних положень проєкту змін для членів Української видавничої асоціації під час зустрічі під головуванням заступниці Міністра освіти і науки України (19.01.2026).	20	Члени Української видавничої асоціації підтримали проєкт змін, наголосили на необхідності запровадження під час конкурсного відбору підручників/посібників у 2026 році.
2	Електронні консультації з громадськістю шляхом оприлюднення проєкту наказу на сайті МОН для громадського обговорення (17.02.-03.03.2026)	4	Враховано зауваження та пропозиції до проєкту Порядку конкурсного відбору підручників (крім електронних) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та

			педагогічних працівників
3	Електронні консультації з громадськістю через оприлюднення проєкту наказу на платформі електронної демократії E-DEM (17.02.-03.03.2026).		Зауважень або пропозицій від користувачів E-DEM не зафіксовано.
4	Нарада під головування заступниці Міністра освіти і науки України щодо підручникотворення із представниками видавництв	38	Представлено фінальні напрацювання змін до Порядку конкурсного відбору підручників (крім електронних) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників. Акцентовано на можливості подання пропозицій до оприлюдненого для громадського обговорення проєкту наказу про внесення змін до зазначеного Порядку.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання: 23 (одиниць), у тому числі малого підприємництва 19 (одиниць) та мікропідприємництва 4 (одиниць);

питома вага суб'єктів малого підприємництва та мікропідприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив 100 % (відсотків) (відповідно до таблиці «Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання»).

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання (під час здійснення розрахунку за основу взято витрати

одного суб'єкта малого підприємництва для підготовки та подання пакетів документів на один підручник/посібник).

№	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів)	-	-	-
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	-	-	-
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали)	-	-	-
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	-	-	-
5	Інші процедури			
	- підготовка підручника/посібника та інших документів для подання для участі у конкурсі Формула: загальна кількість підручників/посібників (6 прим.) X фактичні витрати часу персоналу на заробітну плату (4 години) X середньозважена середня	2472	2472	12360

	заробітна плата (103 грн / год) ³			
	- відправка пакетів матеріалів до установи, визначеної МОН Формула: загальна кількості підручників/посібників (6) X середні витрати на одну відправку поштою (250 грн)	1500	1500	7500
6	Разом, гривень	3972	3972	19860
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	23		
8	Сумарно, гривень	91356	91356	456780
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання Формула: витрати часу на отримання інформації про регулювання (0,5 год.) X середньозважена середня заробітна плата (103 грн / год) ⁴ X кількість форм (1)	51,50	51,50	257,50

³ Середньозважена середня заробітна плата 1 год – 103 грн. (згідно з оперативними даними суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюються вимоги регулювання)

⁴ Середньозважена середня заробітна плата 1 год – 103 грн. (згідно з оперативними даними суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюються вимоги регулювання)

10	Процедури виконання регулювання організації вимог Формула: витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур	не передбачені	не передбачені	не передбачені
11	Процедури офіційного звітування	не передбачені	не передбачені	не передбачені
12.	Процедури забезпечення перевірок щодо процесу Формула: витрати часу на забезпечення процесу перевірок з боку контролюючих органів X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість перевірок за рік	не передбачені	не передбачені	не передбачені
13.	Інші процедури	не передбачені	не передбачені	не передбачені
14.	Разом, гривень Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)	51,50	51,50	257,50
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що	23		

	повинні виконати вимоги регулювання, одиниць			
16.	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик “разом” X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 14 X рядок 15)	1184,50	1184,50	5922,50

Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва

Установа, що належить до сфери його управління
Міністерства освіти і науки України

Процедура регулювання суб'єктів малого підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання малого підприємництва - за потреби окремо для суб'єктів малого та мікропідприємств)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника (заробітна плата) ⁵	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання * (за рік), гривень
--	-----------------------------------	--	--	---	--

⁵ За вартість часу взято 202 грн, оскільки за даними державної установи «Український інститут розвитку освіти» середня заробітна плата методиста становить 32300 грн. Формула: середня заробітна плата на кількість робочих годин.

1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	-	-	-	-	-
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання, що перебуває у сфері регулювання, у тому числі:					
камеральні	-	-	-	-	-
виїзні	-	-	-	-	-
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	-	-	-	-	-
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	-	-	-	-	-
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	-	-	-	-	-
6. Підготовка звітності за результатами регулювання	-	-	-	-	-
7. Інші адміністративні процедури:	-	-	-	-	-

витрати на оплату роботи членів Конкурсної та апеляційної комісій, комісій з прийому комплектів конкурсних матеріалів Конкурсу	168 год	202 ⁴ грн	2	23	1561056 грн
витрати на підготовку узагальнюючих документів щодо проведення та оформлення результатів Конкурсу, заробітна плата персоналу	32 год	202 грн	2	23	297344 грн
ознайомлення суб'єкта господарювання з вимогами регулювання, надання усних консультацій та письмових роз'яснень суб'єктам господарювання, фактичні витрати часу персоналу на заробітну плату на 1 суб'єкта господарювання X кількість суб'єктів господарювання	20 хв	202 грн	1	23	1548 грн
Разом за рік	200,3 год		5	23	1859948 грн

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

№ п/п	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	91356 грн	456 789 грн
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	1184,50 грн	5922, 50 грн
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	92540,50 грн	462702,50 грн
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	1859948 грн	9299740
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	1952488,5 грн	9762442,50 грн

5. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання.

Запропоноване регулювання планується без розроблення компенсаторів (корегуючих (пом'якшувальних) заходів) для малого підприємництва.
